

Hildegarda de Bingen

Visat núm. 6
(octubre 2008)

per Gabriel de la S. T. Sampol

Hildegarda va néixer el 1098 a Bermersheim (Renània). Als vuit anys va ser confiada a la comunitat femenina que depenia del monestir benedictí de Disibodenberg. L'abadessa Jutta s'encarregà de la instrucció de la noia, que als quinze anys prengué el vel. Amb Jutta, Hildegarda aprengué a llegir, a escriure i fou inciciada en el cant, els textos litúrgics i la Regla de sant Benet. Hildegarda pensava, tanmateix, que la veritable instrucció li va venir per inspiració divina: sentia en el seu interior una *umbra lucis viventis* —‘ombra de llum vivent’. Després de la mort de Jutta va esdevenir abadessa. El 1150 va partir amb les seves monges a Rupertsberg, prop de Bingen, per establir-s'hi com a comunitat independent. Més tard fundà un altre monestir a Eibingen.

Quan ja havia complert els quaranta anys, després de vèncer escrúpols i dubtes, va posar-se a escriure les seves visions, l'estil fosc de les quals li valgueren el sobrenom de Sibil·la del Rin. Sobre la seva vida espiritual, cal dir que no fou una mística en el sentit estricte, amb èxtasis, ja que ella mateixa ens diu que tenia les visions sense transport. Hildegarda comptà amb l'ajut de diversos col·laboradors. Entre aquests destaquen la monja Ricarda, a qui Hildegarda estigué fortament unida, i sobretot Volmar, el seu «fill estimat», monjo de Disibodenberg que la va ajudar —ella, modestament, deia que no sabia gaire llatí— a corregir i polir l'estil dels escrits.

El primer recull de les seves visions fou l'anomenat *Scivias* —‘Coneix els camins de Déu...’. El bisbe i el clergat de Magúncia el va considerar d'inspiració divina. El papa Eugeni III va fer examinar els escrits d'Hildegarda i va declarar que hom no hi veia res de contrari a la doctrina catòlica. D'aquesta manera, la santa quedava autoritzada per escriure tot allò que li fos inspirat per Déu. Hildegarda va esdevenir un personatge atendreble dins la Cristiandat, especialment en terres alemanyes. Va tenir correspondència —se'n conserven prop de tres-centes cartes— amb molts de personatges il·lustres: sant Bernat, els papes que conegué, i també l'emperador Frederic Barba-roja, bisbes, i nobles, als quals no va tenir por de reprendre en nom de Déu quan ella considerava que era oportú de fer-ho. Bernat de Claravall estava convençut de la procedència divina de les visions d'Hildegarda, i així ho defensà quan Roma va haver de definir-se sobre aquest assumpte. L'episcopat alemany s'adherí majoritàriament al partit de l'emperador Frederic Barba-roja contra el papa Adrià IV i els seus successors, situació que arribà a cisma entre 1160-1177. Hildegarda es dirigí, humilment però amb energia i impel·lida pel temor de

Hildegarda de Bingen

Hildegarda de Bingen

Fragments

[Concert de l'harmonia de les revelacions celestes](#)
Gabriel de la S. T. Sampol

Bibliografia

[Llibres d'Hildegarda de Bingen](#)

[Traduccions al català d'Hildegarda de Bingen](#)

Déu, tant al Papa com a l'emperador, que sentia un reverent respecte per ella, cosa que en demostra l'extraordinària personalitat.

La santa va deixar quatre vegades la clausura per tal de dur a terme la seva missió: a Lorena, Colònia, Trèveris, Würzburg i Bamberg va visitar monestirs i va predicar al poble i al clergat. Enduta per la tendresa que li inspirav en els malalts, es dedicà a cercar remeis i a escriure textos de medicina; hom li atribueix també guaricions miraculoses.

Hildegarda de Bingen va morir el 17 de setembre de 1179, a l'edat de vuitanta-dos anys. Ja en vida tingué fama de santedat, que augmentà després del seu traspàs, amb peregrinacions a la seva tomba i fama de miracles. Joan XXI, el 1324, amb una concessió d'indulgència deixava entendre que Hildegarda havia estat canonitzada o, si res més no, que se n'havia permès el culte públic. La santa figura al Martirologi romà i la seva festa se celebra el dia de la seva mort.

L'obra d'Hildegarda està formada per obres de teologia, filosofia, medicina, ciències naturals, epsitolari, una obra de teatre i poesies, de les quals també compongué la música. Fou, per tant, una dona d'una cultura extraordinària. La seva obra més important és la que ja hem anomenat, *Scivias*, on explica les seves visions. Els seus escrits de medicina foren editats sota el títol de *Physica S. Hildegardis*. Redactà també vides de sants i una *Explanatio Regulæ S. Benedicti*. El drama espiritual *Ordo Virtutum* i els seus poemes foren aplegats amb el títol de *Symphonia harmoniæ cælestium revelationum*. L'*Ordo Virtutum* mostra com l'ànima és arrossegada al pecat pel diable i torna finalment al bon camí, auxiliada per les virtuts.

Té poesies dedicades a la Divinitat, a la Mare de Déu, a diversos sants, i a l'Església. Entre els dedicats a sants diversos, podem destacar un cicle de poesies, bellíssim i d'una gran força expressiva, en honor de santa Úrsula i les onze mil verges, molt venerades a Renània. En les poesies, Hildegarda també hi descriu —hi intenta descriure— les seves visions, hi exposa punts de la doctrina de l'Església, i també hi reflecteix la seva pròpia aspiració a la santedat i el seu ideal monàstic. Les poesies de santa Hildegarda també l'haurien pogut fer mereixedora del nom de Sibila del Rin, ja que hi plasma les seves visions de forma a voltes prou críptica, amb una imatgeria rica i preciosista, en part extreta de la Bíblia (*Càntic dels Càntics* i *Apocalipsi*, sobretot) i en part original.

La figura d'Hildegarda de Bingen cal emmarcar-la dins un context de floriment de la literatura religiosa escrita per dones. Als segles XI-XIV apareixen figures com Elisabet de Schönau, Clara d'Assís, Matilde de Hackeborn, Gertrudis la Gran, Matilde de Magdeburg, Margarida Poret, Hadewijch d'Anvers, Beatriu de Natzaret, Caterina de Sena, Brígida de Suècia, Juliana de Norwich... L'erudit K. E. Borresen ha parlat del moment de les Mares de l'Església. Des d'un punt de vista literari, l'obra lírica d'Hildegarda i de Hadewijch és el més destacat.

Recepció als Països Catalans

Als Països Catalans, com a tants llocs, ha estat abans coneguda com a música que no com a escriptora, tret de cercles monàstics, teològics i feministes. En català s'han traduït les seves poesies i un dels seus tractats visionaris:

Llibre de les obres divines. Traducció d'Isabel Segarra (Proa: Barcelona, 1997). Rosa Maria Piquer i Prunés, prologuista d'aquest llibre, s'ha dedicat a l'estudi de la vida i obra d'Hildegarda. En el volumet *Dones místiques. Època medieval* (Olañeta: Barcelona, 1996) s'hi inclouen poesies i fragments d'Hildegarda, tot i que són traduccions indirectes a partir del francès.